

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η συμβολή των Μουσείων στην Ιστορική εκπαίδευση και τη διδασκαλία της Ιστορίας στο σχολείο αναδεικνύει την αξία της μη τυπικής εκπαίδευσης (Νάκου, 2001). Η εκπαιδευτική και κοινωνική πολιτική των σύγχρονων μουσείων προσανατολίζεται προς τη συνεχή κατάρτιση των εκπαιδευτικών στις πρακτικές της αυτόνομης μάθησης (Hiemstra, 2004) και του ιστορικού γραμματισμού (Καραμανώλη, 2019). Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται η πρωτοβουλία (σχολικό έτος 2020-2021) του Ιδρύματος Μουσείου Μακεδονικού Αγώνα και της Νεότερης Ιστορίας της Μακεδονίας (IMMA), να επιμορφώσει και να ενδυναμώσει εκπαιδευτικούς όλων των σχολικών βαθμίδων στη διδακτική του γνωστικού αντικείμενου της Ιστορίας, ενισχύοντας τη σχέση μουσείου - σχολείου.

ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός της πρωτοβουλίας ήταν η ελεύθερη επιμόρφωση εκπαιδευτικών όλων των σχολικών βαθμίδων στη δημιουργική προσέγγιση της διδακτικής της Ιστορίας, με έμφαση στο παράδειγμα της ιστορίας του 1821. Οι επιμορφώσεις ήταν αποτέλεσμα συνεργασίας της διεπιστημονικής ομάδας του IMMA με τα Π.Ε.Κ.Ε.Σ. Κ.Μακεδονίας, Θεσσαλίας και άλλους εκπαιδευτικούς φορείς και αυτόνομες σχολικές μονάδες. Για την πρωτοβουλία αυτή, το IMMA διακρίθηκε στον διαγωνισμό Bravo Sustainability Dialogues & Awards 2022, στη θεματική Εκπαίδευση - Νέα Γενιά - Δια Βίου Μάθηση και στον Πυλώνα ΚΟΙΝΩΝΙΑ - ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ.

ΣΤΟΧΟΙ για τους εκπαιδευτικούς

- Ανάπτυξη των δεξιοτήτων της ζωής (life skills)
- Ανάπτυξη των ήπιων δεξιοτήτων (soft skills)
- Εξοικείωση με τεχνικές ιστορικού γραμματισμού

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ - ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΝ

- Προαιρετική συμμετοχή εκπαιδευτικών
- Εξ αποστάσεως συμμετοχή μέσω της πλατφόρμας zoom
- Απογευματινές ώρες - 3ωρη διάρκεια
- Η διδακτική της Ιστορίας μέσα από το παράδειγμα του 1821

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

- Διαδραστική μάθηση
- Σχέδια εργασίας με θέμα τη ζωή των αγωνιστών του '21
- Αξιοποίηση ιστορικών πηγών και μουσειακού υλικού
- Αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδακτική της Ιστορίας
- Διαδικτυακή ξενάγηση
- Χρονογραμμές
- Αξιοποίηση της Τέχνης
- Δημιουργική γραφή
- Αυτοαξιολόγηση έργου

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ IMMA

Επισημονική επιμέλεια: Σταυρούλα Μαυρογένη, Αναπλ. Καθηγήτρια ΠΑΜΑΚ – Διευθύντρια ΚΕΜΙΤ, IMMA
Συντονισμός δράσεων: Φανή Τσατσάια, Ιστορικός Τέχνης, Διευθύντρια IMMA
Τεκμηρίωση: Δρ. Κωνσταντίνος Παπανικολάου, Ιστορικός - Επισημονικός Συνεργάτης IMMA
Σχεδιασμός δράσεων & Εκπαιδευτικού υλικού: Κατερίνα Τζαβάρια, Εκπαιδευτικός - Συγγραφέας, Εκπαιδευτικά Προγράμματα IMMA

ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ της δράσης

Εκπαιδευτικό σχεδιασμός και μεθοδολογία σε αντιστοιχία με τα Εργαστήρια Δεξιότητων (Παγκόσμια και τοπική Πολιτιστική κληρονομιά, Ανθρώπινα δικαιώματα, Συμπερίληψη: Αλληλοσεβασμός, Διαφορετικότητα, Δημιουργική σκέψη, Ψηφιακές δεξιότητες)

Προπαρασκευαστικός χαρακτήρας επιμόρφωσης για τη συμμετοχή των σχολείων στο αντίστοιχο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Μουσείου

Ελεύθερη πρόσβαση εκπαιδευτικών

Αποστολή ψηφιακού υλικού στους συμμετέχοντες στο πρόγραμμα (παιχνίδια ιστορικής γνώσης, σπάνιο φωτογραφικό υλικό, ιδέες για κουλθοάτρο, ασκήσεις δημιουργικής γραφής, κ.ά.)

Αξιοποίηση του ημερολογίου ενός ιστορικού μουσείου ως εκπαιδευτικό εργαλείο

Γράφημα 2: Αριθμός σχολικών τάξεων που συμμετείχαν στο πρόγραμμα

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ από τους συμμετέχοντες

- α) Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών επιθυμεί τη συνεχιζόμενη κατάρτιση, την παροχή έτοιμου εκπαιδευτικού υλικού για τη διδασκαλία του μαθήματος, τη συμμετοχή σε βιωματικές δράσεις εντός μουσείου
- β) Δεν επιθυμεί περαιτέρω προετοιμασία για τη διδακτική προσέγγιση του μαθήματος
- γ) Οι εκπαιδευτικοί χρειάζονται περισσότερα κίνητρα και διευκολύνσεις για να εντάξουν τη μουσειακή επίσκεψη στον προγραμματισμό τους σχετικά με τη διδακτική της Ιστορίας

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το IMMA επενδύει στην εξωστρέφεια της άτυπης εκπαίδευσης και στην ουσιαστική συνεργασία Μουσείου – Σχολείου για τη σύγχρονη διδασκαλία της Ιστορίας (Νικονάνου, 2015).

Βασικός προσανατολισμός των επιμορφωτικών δράσεων:

- Η παρουσίαση της Ιστορίας ως ένα ελκυστικό γνωστικό αντικείμενο που παρέχει γνώση και ψυχαγωγία μέσα από βιωματικές, διαθεματικές δράσεις
- Έμφαση στις δεξιότητες για κριτική σκέψη, δημιουργικότητα, συνεργασία και επικοινωνία
- Έμφαση στις κοινωνικές δεξιότητες

Αναδεικνύεται έντονα η ανάγκη:

- Προσέλευσης της εκπαιδευτικής κοινότητας σε περισσότερο βιωματικές επιμορφωτικές δράσεις με τον παράλληλο εμπλουτισμό της σχολικής ύλης (Γ' Δημοτικού και Γ' Γυμνασίου)
- Στροφή προς μία δημιουργικότερη προσέγγιση της Ιστορίας με κέντρο τον μαθητή
- Αξιοποίηση της τέχνης και της τεχνολογίας

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων το IMMA συνεχίζει την ελεύθερη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για το ακαδημαϊκό έτος 2022-2023 με τη θεματική του ετήσιου Ημερολογίου, «Μακεδονία: Η νέα Πατρίδα», στο πλαίσιο της επετείου των 100 χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή.

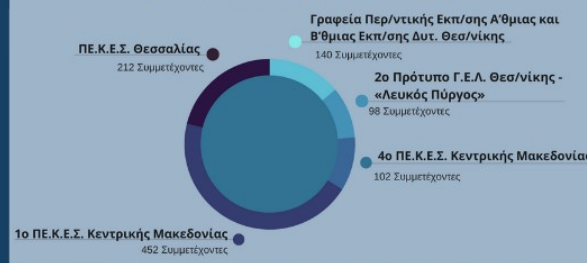
ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Hiemstra, R. (2004). Self-directed learning lexicon. International Journal of Self-directed Learning, 1(2), 1-6.
Καραμανώλη, Ε. (2019). Ιστορικός γραμματισμός και σχολική ιστορία: διδασκαλία με εστίαση στις δομικές ιστορικές έννοιες (Διδακτορική Διατριβή). Διαθέσιμο: Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών στο <https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/45859>, προσπελάστηκε στις 28/8/2022.
Νάκου, Ε. (2001). Μουσεία: Εμείς, τα πράγματα και ο πολιτισμός. Αθήνα: Νήσος.
Νικονάνου, Ν. (2015). Μουσείο-παιδαγωγικές μέθοδοι: συμμετοχή-εμπειρία-δημιουργία. Στο: Ν. Νικονάνου (Επιμ.), Μουσειακή Μάθηση και Εμπειρία στον 21ο αιώνα (σσ. 51-112, 203-224). Αθήνα: Εκδόσεις Κάλυπτος.

ΔΟΜΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

Θεωρητικό Πλαίσιο	-Θεωρητικές εισηγήσεις για τη σύνδεση του εκπαιδευτικού προγράμματος για το 1821 με τα ΑΠΠΣ και ΔΕΠΠΣ -Παρουσίαση μεθοδολογίας και τεχνικών ιστορικού γραμματισμού
Διδακτικές προτάσεις	-Πορεία project - ενδεικτικές δράσεις με θέμα τη ζωή και το έργο του Μ. Μπότσαρη και της Δόμνας Βισβίτζη
Workshop	-Παιχνίδια δημιουργικής γραφής, ακρωνύμια, χάρτες με την πορεία των προσωπικών αντικειμένων των ηρώων της Επανάστασης, δημιουργία ιστοριογραμμής με συνδυασμό παιχνιδιού αφής και συλλογής αντικειμένων της τάξης και του Μουσείου, ερωτήσεις αξιοποίησης έργων τέχνης, κ.ά. -Προτεινόμενα φύλλα εργασίας -Ερωτήσεις προς αξιοποίηση στην τάξη
Ανατροφοδότηση/Αξιολόγηση	-Ανατροφοδότηση/Αξιολόγηση -Συζήτηση, κατάθεση εμπειριών, ερωτήσεις προβληματισμού -Προφορική αξιολόγηση (ή γραπτή στο «παράθυρο συζήτησης») της επιμόρφωσης)

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

Γράφημα 1: Συμμετοχές εκπαιδευτικών ανά φορέα επιμόρφωσης